

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 2 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden követhetőségnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Hipokriták siralma.

Arad, augusztus 1.

A fejedelem elhatározása- és kegyéből ujabban ismét többen emeltetnek a főrendek osztályába, a kik számukkal a magyar mágnások státusát emelni fogják. Ez minden esetre fontos esemény szocial-politikai életünkben, s a különböző pártok, osztályok, iskolák saját érdekük vagy felfogásukhoz képest különféle képen kommentálhatják azt. Csupán csak egy oldalról meglepő, mert képtelen annak kifogásolása, megtámadása, t. i. azok részéről, kik maguk is a fejedelem elhatározásából kapták rangjukat és vagyonukat, és kik ezen királyi kegy nélkül — melynek megnyilatkozását kifogásolják, — ők most senkik és semmik sem volnának, vagy még annál is kevesebbek.

A magyar és osztrák ultramontán klerikális főrendek hivatalos bécsi organuma, adott kifejezést a hagyományos osztrák reakció ezen zsoldosai feljajdulásának egyaránt botrányos feltűnést keltve úgy az érdemesebb rangbeliek körében, mint azon kívül.

Es ez a kínos benyomás épen nem azon valódi indokok mérlegeléséből ered, mely ama jó urakat a királyi elhatározás megbíráására indítja, mert ezen indokok — ha nevetségesek is, mint az öntelt góg, és bünösök — mint a hazafiatlan pártérdek sugalmi, de beállva legalább érthetők, mert igazak volnának. Azonban a reakció lovagjai, kik magukat külömb uraknak tartják azoknál, kiket ő Felsége

közéjük emelt, épen nem uri módon viselkednek, a mennyiben a gavallér tempó legelemibb reguláját, az igazmondást lökik oldalba, s egészen körönséges módon, sőt még annál is csunyábban hazudnak.

A felett siránkoznak, hogy most már mi lesz a demokracziából, a népképviselői alkotmányos szabadságból, ha rajtok kívül másokat is uri rendbe emel ugyanazon hatalom, mely őket urakká tette, s azon helyzetbe hozta, hogy kiváltságukban elbizakodva, épen ők esküdhetek össze arra, hogy ezen parlamentáris intézményt az ő törvényhozói s reformalkotó hivatásában megbénítják, csuffá teszik.

A hipokritaság ezen botrányosan áttetsző megnyilatkozása felül kár továbbat egy szót is vesztegetnünk. Mert hiszen nyilvánvaló tény, hogy az új pair-schub kieszközlése által a kormány épen a demokracziának tette a legnagyobb szolgálatokat, miután ez most már az egyetlen eszköz, amelylyel a képviselőház ismételten nagy többséggel hozott határozatának néhány kiváltságos mágnás család ellenében érvényt szerezhet.

Az bizonyos ugyan, hogy a teljes jogegyenlőségen alapuló demokraczia elveivel a született főrendiség előjoga nem egyezik, még kevésbé egy olyan felsőház, melyben olyan főnemesek, kik nem érdemeik, még csak nem is a Felség meghívása, hanem egyszerűen születésük által tagjai. De ha már egyszer egy ilyen intézmény a multból fenmaradt és törvényes jogalappal bír, akkor épen a de-

mokraczia elve követeli, hogy azon egyetlen egy főnmaradt korrektívum, mely ezen arisztokratikus institucziót a népképviselővel összhangba hozza, mindannyiszor igénybe vétessek, valahányszor a kiváltságos urak a parlamentarizmus ellen összeesküdvé azt lehetetlenné törekednek tenni.

Aztán még ha valami szokatlan s egyedül a jelenlegi kormánynak expediense volna ezen pair-schub holott épen ellenkezőleg áll a dolog. Az alkotmányosság minta államában, Angliában minden kormány mindannyiszor igénybe vette, valahányszor a felsőház ellentállása az időszerűkké vált reformjavaslatoknak törvényekké való változtatását konokul megakadályozta. Voltak Angliában kormányok, melyek egy-egy eset alkalmából száznál többet emeltettek főrendekké a korona által, sőt odaát Ausztriában a Taaffe kormány is ilyen pair-schub által erősítette meg egy évtizeddel ezelőtt az ő pozícióját a felsőházban.

Epen ezért a jelen alkalommal nincs mit sokat törödnünk a reakciónárius mágnások krokodilus könnyeivel, sőt ellenkezőleg, mentől jobban sirnak ők fellette, annál őszintébb örömmel üdvözljük mi a legújabb mágnás kinevezéseket épen a demokraczia érdekében.

BELFÖLD.

A közös számvevőségek új elnöke. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a közös legtöbb számvevőségek megüresült elnöki

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Alone.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Mrabovszky Lajos.

Ötödik levél.

Kedves Barátnóm! Tehát gyönyörű májusi nap volt, de nem konvencionális, szimpompájában, melegségében örökre egyforma májusi nap, — nem. Valami különös, valami kábító volt az a délután. Vagy csak nekem tűnt fel olyannak, nem tudom.

A verőfény úgy uszott a langyos levegőben, mint az olaj a vízen; az akácok és orgonabokrok versengve ontották magukból a szertehőmpölygő illatot, a bűbajos természet életadó hatalmának egész súlyával nehezedett a mindenségre.

Valami a vadonba vonzott. Megmagyarázhatatlan ösztön, érthetetlen vágy, mely polypkarokkal szoritotta össze akaraterőmet, hogy a saját maga uralmát biztosítsa.

Megindultam a jól ismert városból az erdőnek. Valami nyári mulatság volt odakünn.

Benn a szintelen utozákon alig lehetett látni embert, aki pedig mutatta magát, azt sem a saját jószánta tartotta vissza a forrósággal teleitatott házak között.

Az erdő felé vezető gyér fásor mentén mint egy tarkapikkelyes gyógy hullámozott a zöldbe igyekvők sokasága.

Künn az erdőben már állt a mulatság, a mikor én kikerkeztem. Egy százados tölgy körül összerótt tánczkörben hemzsegett a nép, a hosszú szin alatt felállított vendéglő asztalait megszámlálhatlan sokaság lepte el.

A körönd melletti emelvényen valami apró sváb fiukból összeállított zenekar fujta a keringő pároknak az örökifju Bécs dallamos táncmelódiait, a közepén pedig egy cigánybanda stimmelte a szerszámát a következő csárdásra.

Lepten nyomon ismerősbe botlottam, az egyik unalmasabb aroz, mint a másik, az egyik közönségesebb lélek, mint a másik, szinte elijesztettek.

Az egyik azzal bosszantott, hogy én, mint nagy ismeretséggel bíró egyén, mutogassam be hölgyeknek, akikkel már régebben óhajtaná ismeretséget kötni, a másik szódaspriczozzerrel kínált.

Nyilván azt hitték, hogy vagy szerelmi közvetítő, vagy az italmérségi hivatal közege vagyok, ki az állásomnál fogva tartozom a gyomromat savanyu borral elrontani.

Alig szabadultam el ezektől, már jöttek az új alakok: szaporabeszédű szerelmesek; a kik az ideáljait mutogatták, szemtelenül reális gabnavigéczek, akik még a mulatság közepette, tánczról izzadó arczozal is a legutóbbi börzetávirat után tudakozódtak.

Ez a sok apró, csitri alkalmatlanság kedélytelenséggé torlódott össze a lelkemben, még azt a kevés hangulatomat is elvette, amivel mulatni akartam volna.

Már épen meg akartam fordulni, hogy hazatérjek, midőn egy igazán kedves jó ismerőssel találkoztam össze, akinek a házában, még táncziskolás koromban kelletlenkedtem.

Vele volt a családja is. A lányát régen nem láttam, lehetett úgy két éve, vagy ha láttam is, nem vettem a fáradságot magamnak, hogy jobban szemügyre vezyem. Emlékezem, hogy legutolsó látogatásomat akkor tettem náluk, amikor egy összemert műkedvelői előadás rendezőjeként szerepeltem a társaságban. A dolog azon törött meg, hogy öreg szerepre senkiesem akart vállalkozni, s a szereplő hölgyek mindennemű csókolódzás ellen a leghatározottabban tiltakoztak. Öregek és csók nélkül pedig nincsen szindarab, így le kellett mondanom a megálmodott siker bábujairól.

No de ez régen volt; az állam akkor kezdett pelyhedzeni, s pedig még rövid ruhát viselt.

S egyszerre, hogy a véletlen hosszabb idő után összehozott újra, határozottan meg voltam lepve, úgy, hogy alig tudtam eldadogni a köszöntést.

Amikor kezét fogtunk, éreztem, hogy ujjaim szorosan kulcsolódnak a keze köré, hogy valami lassan folyó melegség terjed szét ereimben, hogy a lelkemben a kedélytelenség szürkésége rózsaszínbe olvad át. Nagyön rajtatelejtettem a szememet azon a kékszemű, szőke leányon, aki hosszuszaru napernyőjével,

tisztét, a közös külügyi és pénzügyi ministerek együttes előterjesztésére: nemes P l e u e r Erő tudor, belső titkos tanácsosnak, a volt osztrák pénzügyminiszternek adományozta.

A jövő évi költségvetés. A pénzügyminiszteriumban, mint a M. É. jelenti, most állítják egybe az 1896. évi költségvetést. Még csak a pénzügyminiszteri tárca költségvetésének megállapítása van hátra, a többi miniszterium költségvetése már mind teljesen elkészült és a pénzügyminiszteriumnak meg is küldetett. Hogy az egész költségvetés még nem állítottott egybe, ennek oka abban rejlik, hogy a pénzügyminiszterium csakis oly egyes tárczák költségvetésének közlése alapján készítheti el az egész költségvetést, mely különben a jövő hó első napjaiban teljesen elkészül. L u k á c s László pénzügyminiszter augusztus hó 17-én érkezik vissza a fővárosba s nyomban vizsgálódása után minisztertanács elé terjeszti az 1896. évi költségvetést. A minisztertanács végleges megállapítása után a költségvetést a pénzügyminiszter valószínűleg még augusztus hónap 6 Felsége elé terjeszti.

Az udvar Budapesten.

— Mutatvány egy készülő könyvből. —

Mi ő n f e n t a r t á s u n k érdekében vagyunk kötelesek figyelemmel lenni azon jogosult igényekre, melyeket velünk szemben a korona támaszthat. Mert akarjuk, hogy viszont a nemzet jogait a korona viselője is respektálja.

Ez nagy biztosítéka a kölcsönös érdekes jogkörök megóvásának, melyeket egymással szemben fenntartani közös törekvésünknek kell lennie. Ha ennek alapján ez az érzés mindkét tényezőnél uralkodóvá lesz, ha időjárával meggyökerezedik a dinasztia minden egyes tagjában és átmeleg a nép vérébe is: akkor az a viszony, amely ma egy bölcse fejedelem személyes tapintatának és tapasztalatok által érevelt mély ítéletének kifolyása: az államfenntartás érdekében átértett szükségé válik és kikerülve lesznek mindazon nehéz válságok, melyek napjainkban esetről-esetre felforgatják a köznyugalmat.

De ehhez szükséges a gyakoribb érintkezés, az egymásnak megismerése, a nemzet nyelvének a dinasztia ő-szes tagjai által való elsajátítása — azért, hogy egymást könnyebben megérthessék, hogy a nemzet történelmét, adiczióit átérteni, felfogni és méltányolni képesek legyenek.

Ily viszonyok beálltával a dinasztia a magyarral — nyulát fogathat.

A régi abszolút osztrák monarchia kormányai mindent elkövettek Magyarország megerősödésének meggátolására; és erre főszököző a nemzetiségeket használták fel. Az az életrevalóság, mely a magyarban megvolt: — hosszú küzdelem után ezen cseleszvényeket meghiusította. De azért a 30-as, 40-es és 50-es években az abszolút kormányok ezen irányban való működése mégis alpjában felzavart minden stabilitást és mikor ismét a konszolidálás művéhez kellene kezdenünk, évtizedek kellettek, míg Magyarországon a nemzeti-ségi kérdés úgy a hogy elvesztette veszélyességét.

A míg nekünk, habár nagy küzdelmek és áldozatok árán sikerült a magyar államot ismét életerőssé, munkaképesé tenni, konszolidálni és neki az öt megillető sulyt a parlamentari kormányforma mellett biztosítani a czéliből, hogy beléletét a szükséghez képest berendezve a felvirágzás és megszilárdulás alapjait lerakja: addig azt tapasztaljuk, hogy a konkoly, melyet nálunk szándékozott a centralisztikus kormány elhinteni, az osztrák tartományokban burjánzott fel; és az egykor ocentralisztikus németiség ott a tulsulyra vergődött nemzetiségi agitációkkal szemben tehetetlenné vált és a Lajthán tuli tartományok napról-nap a mindinkább szétmállanak, úgy, hogy velük egy központi erő kormányt fenntartani majdnem lehetetlen lesz.

Ez a helyzet kölcsönös Magyarországnak azon nagy jelentőséget, mely a dolog természeténél fogva meg is illeti, hogy t. i. a külföld előtt a monarchia sulypontjául tekintessék.

Hogy azonban e czélt elérje és hogy a monarchia hatáimának neveléséhez a szükséges erőket magába összegyűjteni képes legyen; szükséges, hogy megszűnjenek azon küzdelmek, melyek napról-napra láthatatlan erők ellen válnak mindinkább elkerülhetlenné, oly erők ellen, melyek bizalmatlanságot kelteni sietnek a nemzet és a korona közt.

Ismételtem, ezt másképp elérni lehetetlen, mintha az ország törvényesen koronázott mindenkor királyja és az uralkodó család minden tagja többet és hosszabban tartózkodnak Magyarországon.

Csak ez által lesz módjukban a magyar

nemzetet alaposan megismerni, csak akkor lesznek képesek annak komoly dinasztikus érzelmeit méltányolni és tapasztalni azt, hogy a nemzetben semmi idegenkedés, semmi külön érdek és semmi oly törekvés, mely az őszmonarchia érdekeivel ellentétbe jöhetne, gyökeret verni nem tud.

Erzi e nemzet minden gondolkodó tagja, hogy fennállásának biztosítéka a dinasztia iránt való odaadásban és a közös monarchia megerősödésében rejlik, azért minden oly törekvés, mely e kötelék lazítását, vagy a koronás fejedelem iránt való ragaszkodás gyengítését czélul tűzné: itt rokonszenvre nem talál, hanem határozottan visszautasítatik.

Ha bekövetkezne, hogy az uralkodóház tagjai az országban hosszabban élnének, itt házat, udvart tartanának, a nemzet nyelvét beszélnék: akkor régi magyar természet szerint — legföllebb még csak egymás ellen áskálódnának.

Erdek és ismét erdek az, a mi az országokat és nemzeteket mozgatja.

Ep úgy, mint a koronás fejedelemnek érdeke, hogy az általa kormányzott népek őszinte ragaszkodással legyenek eltelve személye, az uralkodóház és a monarchikus rendszer iránt, ép úgy érdekében van az országok népeinek, hogy a fejedelemek a nemzetben feltétlenül megbizának, hogy e bizalom alapjául és megszilárdításául a nemzet jellemét, vérmérsékletét, szokásait és gondolkodását alaposan megismerjék; és e tekintetben félrevezetésnek kitéve ne lehessenek. Mert a legritkább esetekben terem meg a bizalmatlanság ott, ahol a fejedelem és nép egymással való szorosabb érintkezésben egymást kölcsönösen ismerik — míg majdnem minden félreértés a hivatalos és rosszakaratu közbenjárók cseleszvényeiből áll elő.

Ezért közös érdekekben szükséges, hogy az uralkodóház főherczegjei is gyakrabban és hosszabban ideig tartózkodjanak Magyarországon.

Számolni kell egy nemzet vérmérsékletével, mintán ez oly tényező, mely nem az akarat korlátoló fékje szerint idomítható; ez oly elemi erő, melyet természeti viszonyok adnak és tartanak fenn, melyet a légkör, az életmód a toglalkozás és a napsugár egyformán nevelnek és fejlesztenek, mely históriai hagyományokból, a mult tanulmányjaiból, magából a társadalmi légkörből szívja táplálékát; mely

fehér ruhájával, piruló arczával úgy állott előttem, mint egy czukorból készült jelképe a mulatni vágyó, boldog ifjuságnak.

Szinte fájt, amikor el kellett bocsájtanom a kezét. Valami hórihorgas legény tánczra kérte; azzal karonfogva sietett a körönd felé.

Sokáig bémultam abba az irányba, amerre eltűnt a hőmpölygő sokaság közt, s mikor már a keringő párok teljesen elfödtek őt előlem, akkor is ott káprázott a szemem előtt kerek arca, őszinte nyílt szemei, kihívóan piros szája, akkor is éretem annak a puha, bőditő pártümnek az illatát, amely a ruhájáról terjedt szét.

Ereztem, hogy változáson megyek keresztül, nagy változáson, amely befolyással lesz jövőndő életemre. S mintha féltettem volna eddig szabad, csapongó lelkem szabadságát, minden áron szabadulni próbáltam gondolataimtól; erőszakosan őszpontosítottam minden akaratőrmet, s igyekeztem más emlékek rajzát adni vissza agyamban, — hiába. Az előbbi percz káprázata szorososan őlelte át szívemet, a fakadó szerelem sejtelve átalfonta egész valómat, mint repkény a fát.

Ismerek önmagammat, egyszerre tisztában voltam a helyzettel.

Nem akartam mások előtt szégyelleni magamat, elköszöntem.

De már késő volt, a kis szöke ott állott mellettem, s nagy csodálkozással azt kérdeste tőlem:

— Hát maga már el akar menni. Maradjon itt és tartson velünk.

A hangjában oly melegség, a tekintetében annyi esdő jólelkűség tükröződött vissza, hogy nem tudtam elutasítani.

Hangtalanul indultunk neki az erdőnek. Szivemben, új mélységes világ keringett, melyet eddig nem ismerék, ereimben az ébredő vágy duzzasztotta véremnek minden őseppjét, s a mellemen valami sejtetem gubbasztott, mely őntagjaival mintha tojtogatott volna.

Ha hozzám szóltak, elpirultam mint egy gimnazista, s szerettem volna sirni, ha nem rősteltem volna ő előtte.

Késő este volt, amikor hazajöttünk az erdőből.

Mielőtt elváltunk, megkérdezett:

— Ugy-e, aztán el fog jönni néha hozzánk is?

Néha? — Mindig s mindig — kiáltott a lelkemben esernyi bang.

Erősen megrázta a kezemét, s azt mondta:

— Tehát a viszontlátásra.

A kebléről egy fehér rózsa hullott a földre. Ő nem vette észre, de én igen.

Egy pillanatban senki sem figyelt rám, lehajoltam érte.

Mikor magamban maradtam őszezecskölköttem azt a boldog kis virágot; a két szemem könnye megeredt, s éretem, hogy egy őlélésre őszsze tudnám roppantani a világot.

Küzelem a pénzért.

— Regény. —

Írta: Ter Hedberg.

Az „Aradi Közlöny” számára, svéd eredetiből fordítva.

[31]

[Utányomás tilos.]

Azon pillanatban, mikor Karin észrevette, hogy Karr nem nézi már, győzelmes mosoly vonult végig piros ajkain. Elengedte a kosát, kezeit őszpöire helyezte s tekintetét körüljárta a nagy, fehér épületen. Ez épületben rejlett az ő életének boldogsága, s úgy érezte, hogy most birtokába jutott az.

Karr az irósztal előtt álló székbe vetette magát, s ott űlt sokáig, maga elé meresztve szemeit.

A vér forrt ereiben, s egész teste re-megett a kimerültségtől. Nem volt képes elűzni magától Karin arozát, mindig előtte állott az, akármerre nézett. A dajka alakjának gondolata űldözte őt, követta mindentűvé ez erős, meleg és telt alak.

Ennek az állapotnak azonban nem volt semmi gyönyöre, pusztán kínzó győtreimet és állandó félelmet okozott, félt, rettegett.

Ez este nem hagyta el szobáját.

A gyerekszobában azonban éppen ez este nagy viszálykodás támadt Karin és a nagymama között.

Reggel Karr meghagyta a dajkának, hogy jöjjön fel szobájába.

Egy óráig kellett várni, míg a dajka feljött; végre hallotta, ahogy felnyitotta az ajtót.

az átélte nehéz küzdelmek, a súlyos szenvedések, a folytonos bizonytalan reménykedések eredménye; szóval: amelyet sem egy nap, sem egy évtized alatt, sem tetszés szerint alakítani, sem pedig ignorálni nem lehet.

Ezzel bizony számolni kell.

Nem csak dicsőségesen uralkodó királyunk személyéről van szó, hanem egy nagy jövőről, egy nagy jövő még ma ismeretlen esélyeiről, a trónöröklés kiszámíthatlan változatai közben egyéni vérmérsékletekből előállható nehéz incidensekről, melyek hazánknak és a monarchiának konzolidálását vagy felbomlását idézhetik elő; és előidézhetik oly belső összetűzések következtében, melyek az egymást nem ismerés folyán felfröccsenésekből keletkeznek, és a magyar nép felfogása és gondolatmenetének téves felfogása folytán keserű ellentéteké fejlődhetnek. Egy nagy jövőről van tehát szó, mely ugy a korona viselőinek, mint a nemzetnek egyformán fontos érdekeit rejti méhében.

Nagy lépést látunk felső urunk uralkodása óta e téren is, a mi a korona viselőjének legmagasabb személyét illeti; de sajnálatlan látjuk, hogy boldogult trónörökösünk Rudolf főherceg halála óta az uralkodó ház tagjai közül lehetőleg kevesen választják lakóhelyül Magyarországot és még kevesebben igyekeznek elsajátítani a magyar nép nyelvét azért, hogy a magyar nagyobb társadalommal közvetlenül érintkezessenek; hogy a nemzeti ünnepeknek ne csak díszei, de a nemzettel együtt érző tagjai, és hogy a magyar állami életnek ne csak formailag, hanem szívből és érzéssel is kiegészítő részei legyenek.

Nem állítjuk azt, hogy minden lehető félreértés ez uton ki volna zárva, de igen is azt, hogy nem lehetne minden kisebb kérdésből államkérdést csinálni, hogy nem lehetne a fejedelem vagy az uralkodó ház tagjai sorában attól tartani, miszerint minden nem helyesen értelmezett szót vagy magatartást egykönnyen ellenséges értelemben magyaráznak és így a bizalomhiány könnyen hívő áldozataivá váljanak.

A bizalmatlanság nemcsak a nép és fejedelem egymással való elégtelenségére vezet, de egyttal az állam tekintélyének és hatalmának csökkentője is a külföld előtt. Mert ha ez eset nem volna: akkor az időre lehetne bizni, hogy a felek ismét megtalálják azon utat, mely

a félreértésből kivezethet; míg a mondott oknál fogva törekedni kell mindkét félnek és sokszor keserű érzéssel szívében, hogy ezen félreértések lehetőleg elháríttassanak vagy a legtöbb esetben — a világ szeméi előtt eltakaríttassanak.

BUSBACH PÉTER.

IDÓJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 760.2 milliméter. délután 2 órakor 757.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $C^{\circ} + 21.8$, délután 2 órakor $C^{\circ} + 33.7$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 2. délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel felborult, délután félderült. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

Orosz tervek Bulgáriával.

Bécs, augusztus 1.

Megerősítést nyer a bulgár deputáczióknak több hírlapíró előtt tett ama nyilatkozata, hogy a bulgár deputáció nem határozott javaslatokkal ment Oroszországba, hanem hogy a hivatalos Oroszország volt az, amely Klement metropolitának különféle ajánlatokat tett és őt megbizta, hogy azokat a fejedelem elé terjessze.

Lényegileg ezek a javaslatok két csoportba foglalhatók össze. Az egyik a következő:

Ferdinánd fejedelemnek Bulgáriában kell maradnia s idővel el is fog ismertetni fejedelmének Oroszország által; azonban föltétlenül tűzik ki neki, hogy fia orthodox hitű vélegyen s Klement metropolita bizassék meg új kormány alakításával. Ezek a propositziók — úgy látszik — elfogadásra számíthatnak a fejedelem részéről.

A második csoport javaslati azonban egyenest képtelenek s a következőkben foglalhatók össze:

Ferdinánd egy éven belül mondjon le. Ennek fejében Oroszország kész volna a fejedelemnek nyolcz éven át tett költségeit megteríteni. Ez esetre a megüresedett fejedelmi székre Oroszország a kis Hartenau Arzén grófot szemelte ki, a kinek a kiskorúsága alatt Klement metropolita vállalná magára a regensséget.

A bolgár deputáció tagjai, a kik mindinkább beszédesekké válnak, ma egész nyíltan kijelentik, hogy a bolgárokat formálisan Oroszország karjaiba kergették. Egy a hármas szövetségben kívül álló tekintélyes hatalom Ferdinándnak azt a végleges kijelentést tette, hogy kész öt elismerni fejedelemnek, ha Ausztria-Magyarország jó példával járja elöl. De Kálnoky félelme Oroszországtól eddig soha sem engedte meg, hogy Bulgária a monarchia részéről valami

kegyben részesüljön. S minthogy Ausztria-Magyarország a kedvező körülményeket elmulasztotta, hogy állását a Keleten kihatásná, Bulgáriának nem maradt más hátra mint Oroszország védő szárnyai alá sietni.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várna:

— Augusztus 2. —

Meleg. — Száraz. — Zivatarok.

Férjhez adta a mamát.

— Egy fürdőhely szenzációja. —

Egy közeli fürdőhelyen sokat beszélnek mostanában egy fiatal leányról, a ki az anyját kiváló ügyességgel segítette föl a s. Berta asszony javakorát élő gazdag özvegyasszony s egyetlen leánya a szőke, szeretetreméltó Sárkika. A leányt és anyját sétájukban rendszeren egy csinos, bár nem egészen fiatal földbirtokos kísérte a fürdői társaság Sárkikat meg a földbirtokost már régen jegyeseknek tekintette. Azonban a leány csodálatos módon nagyon hidegen fogadta a vagyonos gazdember ostromlásait s udvarias kérdéseire többnyire félvállról felelt. Az előkelő világfi nem vette észre a leány közönyösségét, meg aztán a mamánál is igen nagy kegyben állott, ki szívügyei iránt a legmolegobb érdeklődést tanúsította. Komolyan kezdte erre csapni a szelet az asszonynak, mintegy hídnek használván fel ezt a leányhoz.

Ez a hidpolitika nem vált be. Az anya erősen igyekezett rábeszélni leányát, a ki azonban csak félfüllel haligatta azokat a dicsőhimmusokat, melyekkel az asszony a „mintavölgyönt” illette. — Örmestebb gondolt arra a szegény mérnökre kit, mióta először meglátott, szeretett. — Nehány nap előtt — egy séta alkalmával — a földbirtokos aztán nem minden csélzás nélkül a házasságról kezdett beszélni, melyet a legfölségesebb társadalmi intézménynek nevezett. Majd saját személyére tért át: hogy éppen a legjobb korban van, meg aztán nem is olyan idős, mint a külseje után látszik s végül, neki komoly csélja a házasság csendes révpártjába evezni, de még nem tudja . . . és azért hozzája fordul. Tréfásan nevetve a következő jól megfontolt tanácsot adta neki a leány:

— Tudják önnek egy jó parthist, — az anyámat; ő éppen magához való. Maga még nem egészen negyven esztendő — és legalább úgy látszik rokonszenvezik velünk. No, én azt hiszem, nem is olyan képtelenség, amit mondtam.

Es a következő napon csakugyan sikerült az élelmes leánynak anyját a földbirtokossal összebordonálni, kikötvén magának, hogy ő szintén egybekelhet szíve választottjával.

A fürdőközség most az energikus leány iránt nagy respektussal viseltetik, — s a „még mindig érdekes” özvegyek ügyeskedő, javakor-

Karr megfordult s futó tekintetet vetett a belépőre, mialatt ez háttal fordult felé, hogy becsukhassa az ajtót.

Karr észrevette, hogy a dajka ruhájának ujjai fel voltak gyűrve hónaljig s azért is elfordítá szeméit, s nem nézett a dajkára, míg a szobában volt.

Karin egy ideig bosszankodva állott az ajtónál. Bizonyára nem tudta még, hogy mi-kép viselkedjék Karr irányában.

Vége határozott lépésekkel ment Karr felé, megállott közvetlen annak székénél s köténye csücskét ujjai között morzsolgatta.

— Az ur beszélni akar velem? — szólt suttogó hangon, meghajolva s lecsukott szemhéjai alól Karrt vizsgálva.

— Igen! — felelt élesen Karr; — tudodra akarom adni, hogy nem tarthatlak tovább szolgálatomban.

Karin egy lépést hátrált s csodálkozva mereszté szeméit urára.

Karr néhány pénzdarabot, mik elötte feküdtek az íróasztalon, lökött feléje és így folytatta:

— Itt van béréd hátraléka. Holnap reggel takarodjál a házból!

Karin villámsújtottan, mozdulatlanul állott az előbbi helyen.

— Elmen — jek! El — men — jek? — dadogta; alig találva a szavakat.

— De mit vétettem én? — szólt végre a dajka, kissé magához térve bámulatából.

— Nem akarok özivodást és lármát házamban. Nem tudsz kijönni anyámmal, s így

menned kell. Ez elég, — nem akarok tartani tovább! — végzé Karr hevesen, öklével az asztalra csapva.

Karin azonban összeszedte magát s kezdé visszanyerni bátorságát.

— Biztosítom a tekintetes urat, hogy nem az én hibám; én békét akarok és békés vagyok, de ő ellenkezik mindenben s ellenem ingerli Aket, úgy, hogy én nem tehetek róla, ha valami baj éri a kedves és okos kicsit. Az ember valóban nem tőrheti ezt az állapotot.

— Elég legyen, — tört ki Karr. — Amit mondtam, megmondtam.

A dajka erre sírni kezdett s anélkül, hogy tudta volna miért, a padlóra térdelt Karr előtt, átkarolta annak térdét s egészen oda simulótt hozzá. Arcát Karr ölbe rejtette.

— Bocsásson meg, jó uram, sohasem osolekszem meg többé, — de én nem tudok megválni a gyermektől, anyira imádom őt s mi lesz a szegény kicsiből, ha én —

Eközben mindig jobban simult Karrhoz s közbe sóhajtott és zokogott.

Karrt eleinte meglepte e viselkedés s bátoratlan szemekkel tekintett a nőre, de csakhamar egy heves mozdulattal szabadítottá ki magát és felugrott székéről.

— Hiába minden könnyörgés, — szólt keményen. — Ugy lesz, amint parancsoltam. — Rögtön mehetsz!

Karin lassan emelkedett fel. Arcza ki volt pirulva, — de a könnyeknek nyoma sem volt. Megállott s egy jó darabig kísérelte szeméivel Karrt, amint fel- s alá sétált a szobában.

— Tehát valóban akarja, hogy menjek? — Igen, hallottad! — felelt Karr, türelmetlenül toppantva lábával.

Karin ezután elvette a pénzdarabokat, egyideig nézegette, s ezután kikapcsolván néhány kacsot füzőjén, keblébe osasztatta azokat, folytonosan vizsgálván Karrt. Azután lassan az ajtó felé ment, még egyszer megállott, s kérdőleg tekintett Karra, de midőn ez háttal fordított neki, kinyitotta az ajtót és eltávozott.

Másnap kora reggel összeszedte holmiját. Az utolsó pillanatig reménykedett, hogy visszatartják, de midőn ez irányban mi sem történt, elveszté bátorságát s keservesen sírt. — Midőn a gyermektől elbucuzott, mohó vágygylal osokolgatta azt.

Elmenetele előtt még egyszer kopogtatott Karr ajtaján.

— Szabad! — kiáltott Karr.

A dajka benyitott a szobába.

— Búcsúzni jöttem a tekintetes urtól! — szólt szomorú hangon.

Karr nem fordult meg, csak megbólintá fejét s így szólt:

— Isten áldjon!

Karin habozott egy percig, s ezután egyenesen Karrhoz ment s így szólt:

— Ha a tekintetes ur megbánná e tettét, — és tudom, hogy megbánja, — hát csak küldjön értem, visszajövök!

Karr csaknem önkivületi állapotban ugrott fel székéről s így rivalit rá: Takarodjál!

(Folyt. köv.)

beli földbirtokosokat ezzel a kellemes mondással rémitgetik:

— Beszéljen a leánnyommal!

HIREK.

Augusztus 2. Péntek. Róm. kath. naptár: Porozsiunk. — Protestáns naptár: Porozsiunk. — Görög-keleti naptár (július 21.): Simeon, János. — A nap két 4 óra 40 perczkor, nyugszik 7 óra 32 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházpületek II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Költéséknyitár nyitva van szombán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— **Olvasóinkhoz.** *Augusztus elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra. Kérjük t. olvasóinkat, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek s egyúttal felkérjük mindazokat, a kik hátralékban vannak, hátralékaikat mihamarabb beküldeni, hogy a lap küldésében e miatt fönnakadás ne történjék.*

— **A Maros csatornázása.** A földmívelésügyi miniszteriumban — mint értesülünk — rendkívül érdekes tervet készítettek a Maros szabályozására vonatkozólag. Tudvalevőleg a Maros ma rendkívül rohamos és szeszélyes folyású, a minék a folyó évszázad közepe óta rendszertelenül végrehajtott szabályozás az oka. Ezek a hibás szabályozások a folyó medrében kedvezőtlen alakulásokat idéztek elő és ezenfölül lehetetlen né tették a folyón való hajózást. E bajok elhárítására az aradi folyammérnöki hivatal nagyszabású terveket dolgozott ki s ezeket a miniszterium most jóvá hagyta. E tervek szerint a Maros-folyó egész alsó folyását az erdélyi határtól Szegedig csatornázni fogják, még pedig a lépcsőzetes csatorna elvei szerint, vagyis úgy mint például a kielii csatornát, vagy számos folyót Francia- és Németországban, valamint Hollandiában. Tehát egymástól bizonyos távolságokra zsilipeket, illetőleg mozgógátákat állítanak fel s ezeknek segítségével a gyakorlatilag rég bevált lépcsőzetes csatorna eljárási módját alkalmazzák. A tervek véghezvitele hét-nyolcz millió forintba kerül, de a miniszterium, bár a terveket elfogadta, egyelőre csak a csatornázás felét fogja végrehajtatni, még pedig az Arad és Szeged közötti legalsó folyamrészen. Ennek megfelelően egyelőre csak a fentebb említett összeg feléig fognak költekezni.

— **Az egyesített aradi jószágigazgatóság.** Temesvári levelezőnk az alábbiakat jelenti aug. 1-ről: A mai napon egy helybeli hatóság megszűnik létezni. A m. kir. államjószágigazgatóság, melynek élén Nagy György kir. tanácsos, jószágigazgató számos éven át működött, f. évi augusztus hó 1-től kezdve az aradi állami jószágigazgatóság kötelekébe megy át. A felosztás azért történt, mert a helybeli jószágigazgatóság felügyelete alatt álló állami birtokok lassanként eladattak s a még fönnmaradt birtokok szükségessé tették az összevitelt. E szerint a helybeli jószágigazgatósággal a dentai, ujpécsi, temesrékási és temesszentandrásispányságok is az aradi jószágigazgatóság alá rendeltetnek. Az ispányságok egyelőre megtartják a jelenlegi hatásköreiket. Értesülésünk szerint Nagy György kir. tanácsos, aki Temesvár város és Temes megye közéletében kiváló és előkelő szerepet játszik, megtartja eddigi lakóhelyét.

— **A rendőrség államosítása.** Perocsei Dezső belügyminiszter rendeletben hívta föl a megyék és szabad királyi városok főispánjait,

hogy adataikat a törvényhatóságok rendőrvizonyairól a rendőrség államosításra vonatkozó véleményekkel együtt mielőbb terjeszték fel hozzá, hogy az állami rendőrszervezet megalkotására vonatkozólag megtehesse a szükséges előintézkedéseket.

— **Polgári és egyházi esketés.** Az egyházpolitikai törvények életbeléptetése idejére a ref. lelkészi hivatalok már megtették a szükséges intézkedéseket. Ez bizonyítja Papp Karolynak, a budapesti református egyház rendes lelkészének a hívekhez intézett következő figyelmeztetése:

„Az országos törvények értelmében ez év október elsejétől kezdve a házassági fogadalmak (esketések) az e célra kinevezett polgári tisztviselő előtt fognak történni s a házasság kötések egyéb részei a templomban fognak tartatni úgy, mint eddig.

Tehát a jegyesek elmennek a polgári tisztviselőhöz, ki előtt letessék a fogadást, onnan jönnek a templomba, az egyház illetve az Isten áldását kérvén. Az időt azonban, a mikor jönni akarnak, előre — legjobb egy nappal előbb — be kell jelenteniök a lelkészi hivatalban.

A hirdetések szintén a polgári tisztviselő által fognak eszközöltetni.

— **Elhalasztott bevonulások.** Sok ezer ember megőrül ennek a hírek az országban, mert örömet, meg egy heti szabadságot hoz nekik. Azokról a fiukról van szó, akik már besorozott katonák s akiknek október elsején kelletne bevonulni a közös hadsereg csapatjához. Ezek már javában számlálgatják, hogy hány napig tart még a ozivil élet. Bizony nem sokáig, mindössze már kilencz hétig. Most azonban úgy történt, hogy a kilencz hétből tíz, tizenegy, sőt több is lesz. Biztos forrásból nyert értesülésünk szerint a közös hadsereghez besorozott újonczok bevonulásának napját az idén elhalasztották olyformán, hogy a gyalogsági újonczok október elseje helyett október hetedikén, a tüzerség és lovasság újonczai pedig még később fognak bevonulni. A hadügyminiszter erre vonatkozó rendeletében, a melyet tegnap minden hadkiegészítő parancsnokságnak megküldtek, az elhalasztást az idej nagyszabású s a rendszernél nagyobb ideig tartó őszi hadgyakorlatokkal okolja meg.

— **Illés napja.** Gör. kel. román és szerb polgártársaink tegnap ünnepet ültek: sz. Illés napját. Ez alkalomból az aradi óhítú templomokban ünnepi istentiszteletek voltak.

— **A katolikus tanítóknak anyakönyvvezetőkül alkalmazása ügyében a Pol. Gorr. budapesti levelezője kifejti, hogy a püspökök és rendfőnökök római kongregációja a Magyarországból gyakorolt szenvedélyes befolyásolás következtében nem adta meg az engedélyt az alkalmazásra. A kormány egészen távol áll az ügytől. Épenséggel nem érinti a reformtörvények érdekét, vajjon katolikus népiszkolák tanítói működnek-e majd mint anyakönyvvezetők, vagy nem. Annyan pályáznak ez állásokra, hogy sok pályázó kérvénye nem vehető figyelembe. Legérzékenyebben épen az illető tanítókat sújtja az említett tagadó határozat, mert elvesztik a kilátást szerény jövedelmük fokozására. Ami a püspöki kar intranzigens elemeinek befolyását illeti, teljes határozottsággal mondható, hogy épenséggel nincs hatalmuk kulturharcz előidézésére. A vatikánban majd csak belátják, hogy a harczi elemek túlsúlya a püspöki karban eddigelé legkevésbé sem volt előnyös az egyházi érdekre, hogy ellenkezőleg a magyar magas klerus mérsékelt tagjainak magatartása mutatja azt az irányt, amely alkalmas arra, hogy az egyházat Magyarországon megmentse az állammal való viszály veszélyeitől.**

— **A csanádi egyházmegyéből.** A püspök Schütz Miklós újonnan felszentelt áldozárt Serényi János gr. bukovezi földbirtokos

ndvari káplánjává nevezte ki. Gorlich Flórián károlyfalvi káplán Torontál-Szecsányra, Moravocz Gyula új áldozárt pedig Károlyfalvára helyeztetett át.

— **Egy deputáció viszontagságai.** Nagy sora volt a seregélyesi atyafiaknak valami egyházi kérdésben s mondanivalójukat egyenesen a kultuszminiszternek akarták előterjesztetni, írja levelezőnk Polgárdiból. A tiszteletes urnak, akit a küldöttség vezetésére felkértek, sikerült is kieszközölni azt a biztatást, hogy a közoktatásügyi miniszter egy meghatározott napon és órában maga elé bocsátja a jó vidékieket. Nagy volt az öröm és a készülődés Seregélyesen, napokig válogatták a deputáció tagjait a legszebb bapuszu, legegyszerűbb és legmagasabb termetű férfiak közül, akiknek az öltözködéshez meg az utazáshoz is van módja. Végre együtt voltak a választók. Atmentek a szomszéd faluban lakó lelkészhez, aki őket vezetni volt hivatva s megállapodtak abban, hogy melyik vonattal indulnak. Arra az eshetőségre, hogy amennyiben ki-ki a faluja állomásán ülne föl és a pappal nem találkoznék, a budapesti déli vaspálya indóházának a vendéglőjét tüstök ki összejövételük színhelyéül. A pap pontosan felült a vonatra, de utközben egyetlenegy deputátust sem látott felszállni. Tovább robogott tehát s a déli vaspályánál várakozni kezdett. Teljesen kiürült a peron, új vonatok jöttek mentek, de a deputáció csak nem érkezett. Végre a pap a városba indult s benézett a miniszteriumba, nem járt-e már ott a seregélyesi deputáció. A tagadó válasszal visszatért a vaspályához, a miniszteriumban pedig megjelentek a seregélyesiek, ouzgon kérdeze, hogy nem járt-e ott a tiszteletes ur? Az atyafiak ugyanis nem vonaton, hanem a jóval olcsóbb hajón utaztak s gyalog vonultak ki a déli vaspályához, ahonnan a pap már a városba rohant volt. Késő este lett, mire a vaspályán megtalálták egymást, az audencia órája azonban régen elmúlt s a küldöttség másnap már nem találta itthon a minisztert.

— **A bevádolt Szeged.** Bukaresti oláh lapokban súlyos vádak emelnek Szeged város hatósága ellen, azt állítva, hogy Szegeden a városi gázvilágítás engedélyezését csunya üzelmek előzték meg. Egy Romániában folyó vesztegetési pör vádlottjánál, Brenningnél tartott vizsgálat alkalmával Karakas vizsgálóbíró hosszú levelezést talált, melyet Brenning B. Georgi és bizonyos Löw nevű urakkal folytatott. — E levelezés szerint Szegeden a gázvilágítás engedélyezését nagymérvű megvesztegetések előzték volna meg, — és ez az ügylet a vállalkozó B. Georginak 75,000 forintjába került. A vádlevelet Karakas hivatalosan benyújtotta a galaci törvényszékhez — Szeged városában pedig valóságos izgatottsággal várják a fejleményeket.

— **Az új bankjegyekről.** A valutás világban, a hogy a hatos, két hatos, az ugynevezett Lónyai huszas változott és a hogy a szuster tallér a feledés korszakába lépett és csak egy pár öreg baka emlékeiben révedezik föl néha-néha, úgy változik meg a papirpénz is. Az angyalos kék egy forintost, a zöld hasu ötöst, a sima tizest és a ritka ötvenest új jövevények váltják föl. Lássuk csak: milyenek lesznek az újak. Az ezer koronás bankjegy akkor, mint az ezer forintos bankjegy. Az ötven forintos bankó valamivel hosszabb a tiz forintosnál. A bank a réznyomást könyvnyomdai felülnyomással meg akarja tartani, mivel a folytonos kísérletek bebizonyították, hogy ezek a jegyek még a fotográfia segítségével sem utánozhatók. Az ezer koronás jegyek mindkét oldalán ülő női alakok láthatók, az egyik Magyarországot, a másik Ausztriát jelképezi. Az ötszáz koronás jegyek két szélére egy-egy medalionba foglalva szép női fej látható, egy a magyar, egy az osztrák koronához hasonló diadémmal. A száz koronás jegyeken ugyanilyen fejek vannak. Az ötven koronás jegyeken épp úgy, mint az ezreseken, ülő női alakok vannak mind a két oldalon.

— **Egy új aradi piktor.** Vasóczy és Nádler dívatkereskedők kirakatában csinos kép van kitéve közszemlére. A kép Bóna Dóra kisasszonyt ábrázolja. Már első pillanatra rá lehet ismerni, mert művészetlél van rajzoltva s az aroznak minden vonása azonos a fény-

képpel. A képet Sztauka Lajos tanító növendék festette. Ez az első képe, a melyet a nagy közönségnek be mer mutatni. Mint halljuk — iskolai bevégzése után — a festészeti akademiára megy, hogy magát művészé képezze ki.

— A Marosba ugrott. A jó ég tudja, mi hívogató, csalogató lehet a hullámok lassu, egyhangu mormolásában, hogy úgy vonzotta Matykó Teréziát az ölébe. Nagyon megunta ezt a czudar, rossz világot s a habokban akart enyhülést keresni arra, a mire itt a siralomvölgyben balzsamot találni nem tudott. Cselédleány volt Aradon a boldogtalan s mivel szegény volt, hát nem tartották bűnnek azzal vádolni, hogy megkivánta a másét: lopott. Artatlansága ugyan kiderült, mert a vád alaptalanak bizonyult, de a szégyenerzet nem hagyta a becsületes leiket nyugodni s halni vágyott. Tegnap aztán a Halász utca végén beugrott a Marosba, de kifogták s akaratlanul is visszaadták az életnek. Emlegetik ugyan, hogy szerelmi bánat kergette volna a halálba, de vallomása ezt a hiedelmet megozáfolja.

— Négy új iskola Apácán. Apáca községe — mint értesülünk — négy új és diszes iskolát akar építtetni mintegy 25,000 frt költséggel. A község államegélyért folyamodik, de akár kap államegélyt, akár nem, a tervbe vett négy iskolát felfogja építeni.

— A fiatal negyvennyolczas. Valami félbold világoi suszter csinált patáliát tegnap Bartók Kálmán rendőrhadnagy előtt. Az illető Straubert Vincze, s elhagyta a felesége, hogy mással kössön édes szerelmi viszonyt. Az összetöprődött kis alak rezignációval vagdosztátkait hűtlen asszonya szemébe, s végül azt a kijelentést tette, hogy nem bánja ha így is van a dolog, csak legalább azt az ezrest adná vissza az asszony, amibe neki került. Straubert különben fiatal ember, de már negyvennyolczban ágyukat sütögetett el, és lovakat csomagolt. Azt hiszik, hogy az atyafi eszelős.

— Az aradmegyei közkórház betegforgalmának kimutatása 1895. Julius hónapban. Nevezetesen: kórházi beteg maradt a mult óról 88 fi, 78 nő, e hóban felvétetett ápolásra 112 fi, 78 nő, összesen ápoltatott 200 fi, 151 nő = 351. Ezek közül elbocsájtott gyógyulva 87 fi, 50 nő, javulva 20 fi, 16 nő, gyógyulatlan 3 fi, — nő, meghalt 3 fi, 9 nő. Összes fogyatkozás 113 fi, 74 nő. Maradt ápolás alatt 87 fi, 76 nő. Összesen 163. Ápolási napok száma 3607.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi nyomda részvény társaság személyzetének augusztus hó 11-én tartandó magánjelenetekkel, szavallattal és felolvasással egybekötött tánczestélye iránt rendkívül nagy az érdeklődés és méltán. Erdekes már azért is, mert az „Aradi nyomda részvénytársaság” két fiatal és tehetséges tagja szaval, főleg pedig egy szép és kellemes hangu kisasszony monologot ad elő, végtül Hrabovszky Lajos, az „Aradi Közlöny” ékes tollu segédszerkesztője egy rendkívül érdekes és kacagtató humoreszket olvas fel. A szünetek alatt, hogy a jókedv ne csillapuljon, a milleniumi világ pósta bájosabbnál bájosabb hölgyek közreműködésével tétetik folyamatba. Minden hölgy rendkívüli érdekes meglepetésben részesül. Eddig még korainak tartjuk a tüköt elérni, de hogy minden hölgy azt kapni fogja, tanuskodik a rendezőség az iránti már is folyamatba tett fáradozása. A legtöbb levelező lapok tulajdonosai pedig igen értékes emléktárgyakat kapnak a rendezőségtől.

(=) Az aradi összes nyomdák személyzete által (az aradi nyomda részvénytársaság kivételével) rendezendő hangverseny műsora a következő:

1. „Nemzeti bölög”, Wusohingtól. Előadja az „Aradi Dalegylet.”
2. „A közsvény imádója” humoreszk. Bran-

kovics György urtól, az „Arad és Vidéke” felelős szerkesztőjétől.

3. „Lili” keringő. Enekl: Ernst Boriska kisasszony, a budapesti szini akadémia növendéke. Zongorán kíséri: Hőszly Jakab zenetanár ur.

4. Költemény Irta és szavalja: Horváth Elemér ur, az „Alföld” segédszerkesztője.

5. a) Beethoven: Largetho: II. Symphonia.
b) Hőszly Jakab: Gavotte.

Hubert Janka k. a. a budapesti szini zeneakadémia II. éves növendéke I. hegedű.

Meyer Ede ur II. hegedű.

Wimmer József ur, viola.

Zoltay János ur, gordonka.

Hőszly Jakab zenetanár ur, zongora.

6. „A szerkesztőség és nyomda humora” Irta és felolvassa: Londez Elek ur az „Arad és Vidéke” segédszerkesztője.

7. „A hegyek között”, dal Grünzweigtól. Enekl: Gerő Izsó ur. Zongorán kíséri: Schreyer Harry zenetanár ur.

8. „Az orr”, monolog. Előadja Nyilassy Mátyás ur, a detreczeni színház tagja.

9. „Falú végén...” Szövege: Petőfi Sándortól. Főfé karra alkalmazva: Wusohingtól. Előadja: az „Aradi Dalegylet.”

A zongorát Krispin József ur volt oly kegyes díjtalanul átengedni.

(=) A vingal illetőségű joghallgatók és deákok augusztus 10-én a vingal nagyvendéglő dísztermében zártkörű tánczestélyt rendeznek. Belépti-díj: személyenkint 1 frt, család-jegy 2 frt. Kezdeté 8 órakor. A tiszta jövedelem a „Mensa academica” javára fordittatik.

TÁVIRATOK

A vasuti törvények szabályozása.

Budapest, aug. 1. (Saj. tud. táv.) A „Bud. Tud.” jelenti: Daniell keresk. miniszter a helyi érdekű és községi vasutakra vonatkozó törvényeket a változott viszonyokhoz mérten törvények útján szabályozni kívánja. A törvényjavaslat kidolgozásával Mandly min. tanácsost bízta meg, ki a célból legközelebb külföldi tanulmányuttra indul.

Az eskütéri hid.

Budapest, augusztus 1. (Saj. tud. táv.) A kormány elhatározta a budapesti eskütéri hidat egy ivben felépíttetni. Az ivhajlás 300 méter lesz, ez által a víztörölőadásoknak, a hajózási akadályoknak elejét vetetik. A kormány felszólítandja a fővárost, hogy a költségtöbbletchez hozzájáruljon, mely esetben a hidépítés azonnal megkezdhető.

Pusztító tűz.

Sopron, aug. 1. (Saj. tud. távirata.) Czinfalván ma nagy tűz volt. A tűzvész huszonegy házat, sok állatot és a learatott gabonaneműek nagyrészt elpusztította. Három hónap előtt a falu nagyrésze már egyszer leégett.

A minisztereink utazása.

Bécs, augusztus 1. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső minisztereink ma reggel 8 órakor Ischlbe utazott.

Budapest, aug. 1. (Saj. tud. táv.) A „Bud. Tud.”-nak távirják Ischlból: Bánffy ma délután, Jósika ma este ide érkeztek és a „Goldenes Kreuz” szállodába szállottak.

A belga iskola törvény.

Brüsszel, augusztus 1. (Saj. tud. táv.) Janssen szenátor levélben felkérte a szenátus elnökét, hogy hívja össze a szenátust, hogy a politikai helyzet tárgyában a kormányhoz kérdést intézhessen. A kérdés természetesen az iskolatörvény miatt sürgős.

A sobranje elnöke Ferdinándnál.

Karlsbad, aug. 1. (Saj. tud. táv.) Ferdinánd fejedelem tegnap Thodorovot, a sobranje elnökét négy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Thodorow az éjjel Bécsen át Szófiába utazott.

Óriási vihar.

München, aug. 1. (Saj. tud. táv.) Tegnap Treising mellett Giggenhausen faluban dühöngött óriási vihar a templomtornyot ledöntötte. Alig maradt épület sértetlen, a kertek, földek kopár sivatagokká váltak.

Elmozdított főkormányzók.

Konstantinápoly, augusztus 1. (Saj. tud. táv.) A mossuli és a vani tartomány főkormányzóit az örmény megszárlások ügyében kiküldött bizottság jelentésére a kormány állásuktól elmozdította, s őket Konstantinápolyba hivatta eljárásuk igazolása végett. Ezen erélyes eljárás a diplomáciai köröket kellemesen érintette.

Az örmény kérdés.

Konstantinápoly, aug. 1. (Saj. tud. táv.) Jól értesült körben hírlík, hogy az örménykérdésben adandó felvilágosító jegyzéket a minisztertanácsban ismételtén tárgyalni fogják. A három hataimat majd értesítik az elhatározásról, ámbátor az ügy halasztása most sincs kizárva.

Elhunyt katonai attaché.

London, aug. 1. (Saját tud. táv.) Keith-Trasertábornok volt belgrádi, bukaresti és bécsi katonai attaché hirtelen meghalt.

A kolera.

Varsó, augusztus 1. (Saj. tud. táv.) Mint hírlík Volhíniában a kolera óriási mérveket ölt.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás.

Az ország minden részében erősen zake-tol már a cséplőgépek és hull a mag az etetőből. A gazda megteszi számításait, vizsgálja a mag minőségét s az eredmény kielégítő. A buza, hazánk főterménye s egyuttal fő kereskedelmi cikke, fizet a legtűrhetőbben, sőt helyenkint valóságos bőségesen öntötte a magot. Tagadhatatlan, vannak olyan községek is meglehetősen szép számmal, a hol a termés minden kritikán alul maradt; est az a sok parazita: üszög és rozsdá, de még a hőség, a férgék és egyéb elemi csapások idézték elő. A homokföldöken jócskán lett bizony hirtelen érett gabona is; egyáltalában a hőség az idén is megrontotta sok gabonáját a gazdának s e miatt van elég könnyű minőségű, az az 74-76 kilós buza, 72-73 kilós kétszeres ritkábban 68-69 kilós rozs — de már sürűbben 58-61 kilós árpa és 36-39 kilós zab. Ezzel szemben viszont és pedig tulnyomó mennyiségben előfordul a 77-82 kilós buza, a 71-73 kilós rozs, 73-76 kilós kétszeres, 64-68 kilós árpa és a 41-45 kilós zab.

Legjobban sikerült a gabonatermés az Alföldön, nevezetesen Torontál, Csanád, Csongrád, Bács-Bodrog, Temes, Békés és Arad vármegyében; némely helyütt, főképp Torontálban, a buza olyan nagy termésátlagot nyújtott, hogy ahhoz fogható termésre nem emlíkeznek a gazdák. Így N.-Szt. Miklós körül vannak földek, a hol a termés hozam 16-20 mm. volt kat. holdankint. Mezőhegyesen és környékén 14-18 mm. is termett. Ilyen és ehhez hasonló esetek nem tartoznak az idén

a ritkaságok közé; vannak azután, mint fentebb említtük, olyan vidékek, illetve helységek is, ahol a termés átlagban a 4 mm-ásán is alul maradt. Pár szóval kifejezve — elemi csapások nélkül és ha a gabona meg nem dől — Magyarországon olyan termés fölöttébb elvárható volna a gazdasági közönség, hogy a külföldnek minden hónapban 1-2 millió métermázsára gabonát könnyen átengedhettünk volna.

A rozs már kevésbé változhat; ez a termés legalább is 12,5-13 millió métermázsával számolt be. Az árpatermést is aratják, sőt csépelik már a rózaságon; az árpa többnyire szép színe, fehér, Sörnek igen használható, szót fog szolgáltatni; az összes termést 11-12 millió métermázsára becsljük. Ennek legalább is 55-60 százaléka kivitelképes árpából áll. A zab is meglehetősen jól sikerült, de aratását leginkább még csak az Alföldön eszközlik: hőség a homoki zabban sok kárt okozott.

A szó teljes értelmében megszalódott több helyen a zab. A b-termésünk szintén igen jól ütött volna be, ha elemi csapások nem rontják meg. Az összes termés eredményt 10-10,5 millió métermázsára tesszük. Az aszályos és nagyon meleg időjárást nagyon érzik a különféle növények.

A kukorica, amelynek most kelleme igazában fejlődni, — többnyire gyönyörűen csövesedett — alig halad s ha országszerre nincs is baj, azért bizony már meglátják a nyoma az abnormalis időjárásnak. Ugyanezt mondhatjuk a répa és dohányra is; ez a két faj termés nagyon hamar megsínyli a rekkenő aszályos hőséget s könnyen végzetessé válhatik rájuk az aszály.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, augusztus 1.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv gyenge volt s az irányzat csendes maradt, elkelt 15000 mm. 5 kral olcsóbb áron.

	mm-ás	kg	frt
Tiszavidéki	100	82.	6.60
"	100	82.	6.60
"	200	82.	6.60
"	400	82.	6.60
"	100	81.	6.60
"	400	81.	6.70
"	200	81.	6.60
"	1000	81.	6.55
"	500	81.	6.55
"	100	81.	6.50
"	100	81.	6.55
"	100	81.	6.50
"	100	80.	6.35
"	100	80.	6.40
"	100	79.	6.40
"	100	79.	6.55
"	100	79.	6.50
"	100	79.	6.45
"	100	78.	6.40
"	200	77.	6.20
"	200	84.	7.—
"	150	81.	6.80
Pestvidéki	200	81.	6.52 1/2
"	300	81.	6.55
"	900	80.	6.55
"	900	81.	6.50
"	100	76.	6.70
"	100	79.	6.70
Székesfehérvári	100	80.	6.35
"	800	80.	6.35
"	400	79.	6.32 1/2
Felső-tiszai	300	79.	6.25
Baktóronon	300	75.	6.72 1/2
"	500	79.	6.87 1/2
"	3800	77.	6.65
Zab	300	7.—	7.—
"	300	7.—	7.—
"	100	6.90	6.90
"	200	6.82 1/2	6.82 1/2

Határidőüzlet: Amerikából lanya árnyalatokat jelentettek, mire nálunk is lanya indult az üzlet búzában és tengeriben s a tömeges realizációk következtében még lanyábban zárulnak. Zab élénk keresletre szilárd.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.41—6.42
Buza május—júniusra	6.86—6.86
Őszi rozs	5.51—5.53
Tengeri május—júniusra	4.82—4.84
Tengeri július—augusztusra	5.89—5.91
Őszi zab	5.78—5.75
Ropozé	9.80—9.85

Külföld: New-York: búzára 1 1/4—1 1/2 tengerire 1/4, olcsóbb, Chicago: búzára 1 1/8—1 1/2, tengerire 1/8—3/8 olcsóbb. Páris és Londonsandes, Liverpool szilárd. Értéktőzsde: Szilárdan indult ma az üzlet értékekben, s nemzetközi és helyi pa-

pirok erős keresletre szilárd árfolyamokon zárulnak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	404.80
Magyar hitelrészvény	493.—
Osztrák államvasút	493.—
Rima-Murányi	290.50
Lombard	111.50

== Vásári tudósítás Lippáról. Tudósítónk jelentése szerint a lippai országos vásár rendkívül erős látogatottságnak örvendett. A kirakodó vásár már kevés idegen kereskedőt talált Lippán, hanem a marhavásár élénkisége párját ritkította. Egy nagy baja volt azonban ennek. Az utóbbi időkben ugyanis a különféle kiültött állatbetegségek miatt a községekkel való kivitel megszorították, tiltották. Most, miután a kivitel ismét meg van engedve, nemcsak a környékbeli falvakból, hanem egész Dél-Magyarországból hajtották ide a marhát, úgy hogy az árak szerfölött alászálltak. Az óriási mennyiségű árunak még sem volt megfelelő számú vevője és így a csordákat ismét hazaterelték. Így volt ez a tehénnél, borjunál. Juhot sem kerestek anuyira, mint a mennyire kínálak. Sertés a vásáron a sertésvesz miatt csak kevésbé volt képviselve.

== Az aradi közúti vaspálya és féglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1895. július 16-tól 31-ig 22,707 személy, bevétel 2179 frt 60 kr. Szállított 1894. július 16-tól 31-ig 22974 személy, bevétel 2285 frt 40 kr. 1895. január 1-től szállított július 31-ig 242959 személy, bevétel 24051 frt 55 kr. Szállított 1894. január 1-től július 31-ig 249,758 személy, bevétel 24,579 frt 75 kr. Szállított 1895. július 16-tól 31-ig 1442420 kilogramm teher, bevétel 670 frt 77 kr. Szállított 1894. július 16-tól július 31-ig 1851940 kilogramm teher, bevétel 994 frt 01 kr. Szállított 1895. jan. 1-től július 31-ig 32062480 kilogramm teher, bevétel 14756 frt 49 kr. Szállított 1894. jan. 1-től július 31-ig 44549000 kilogramm teher, bevétel 18,858 frt 37 kr.

== Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi július hó 31-én. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: I. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilon felüli súlyban) 49.—50. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 48.—49. krig. Fialat könnyű (pkint 250 krig. terjedő súlyban) 48.—49. krig. II. Magyar sertés: Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) — krig. — Közép (pkint 220—280 krig. súlyban) — krig. — Könnyű (pkint 220 krig. terjedő súlyban) — krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilon felüli súlyban) 49.—59. krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 49.—50. — krig. — Könnyű (páronként 220 krig. terjedő súlyban) 48.—49. krig. Sertés állétság 1895. július hó 29-én volt készlet 31450 darab. 1895. július hó 30-án felhajtott: 87 darab. 1895. július 30-án elszállított: 85 drb. 1895. július 31-én maradt készletben 31452 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzet.

— Augusztus 1. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52 forint 50 krajczár, kisbányon 58 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 1. d. u. 5 óra.

Buza bánsági új	6.25—6.65
Buza tiszavidéki	6.20—6.60
Buza pestvidéki	6.20—6.60
Buza fejmegyeyi	6.20—6.60
Buza bacsikai	6.20—6.60
Rozé új, elsőrendű	5.45—5.50
Rozé új, másodrendű	5.40—5.45
Arpa takarmány	5.15—5.30
Arpa égetni való	5.15—5.30
Arpa sörfőzdei	5.15—5.30
Zab	6.70—7.—
Tengeri bánsági	6.0—6.15
Tengeri másnemű	6.05—6.10
Káposzta-ropozé bánsági	8.25—8.50
Kóles	6.—6.60
Buza március—április	6.35—6.36
Buza szeptember—október	6.39—6.40
Buza május—június	6.39—6.40
Rozé szeptember—október	5.52—5.53
Tengeri május—június	4.80—4.81
Tengeri július—augusztus	5.86—5.87
Tengeri októberre	5.36—5.39
Zab március—április	6.—6.60

Zab szeptember—október 5.78—5.74
Káposzta-ropozé augusztus—szeptember 1894. 9.30—9.35

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, 1895. augusztus 1.

Magyar aranyáradék 4 1/2%	93.50
Magyar koronaráradék 4 1/2%	99.75
Magyar arany 4 1/2%	125.—
Magyar ezüst 4 1/2%	103.—
Magyar keleti vasut 1876.	122.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsden.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. augusztus 1.

Magyar koronaráradék 4%	—
Magyar hitelrészvény	491.50
Osztrák hitelrészvény	408.50
Anglóbanc részvény	174.50
Laenderbank részvény	281.—
Bécsi bankgyeulesleti részvény	169.30
Osztrák államvasut részvény	432.—
Déli vasut részvény	111.25
Osztrák északnyugati vasut részvény	—
Osztrák északnyugati (Eibevölgyi) részvény	290.—
Budapesti villamos városi vasut részvény	—
Salgó-tarjáni részvény	—
Rimamurányi részvény	282.50
Brassói közömbánya részvény	—
Dunagözhajzási részvény	575.—
Lloyd-társulat részvény	570.—
Alpsói bányarészvény	93.10
Union	352.—
Török sorsjegye	78.60

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. L. (Csaba) Szombatra a legjobb akaratral sem küldhetjük; a hó első felében egyáltalán nem, mert nincs kezeink közt. A bélyegeket más alkalommal fogjuk felhasználni.

S. T. (Arad) Szép, szép, csak a baj benne, hogy ehhez hasonló történetet már olvastunk. Próbáljon a maga szárnyaival repülni. Verseket egyáltalán ne küldjön. Azokkal utig állnak benünket házi postáink.

Batthyány-utczai. Ön keserves levélben panaszkodik nekünk, hogy már-már idegesség teszi az a „rémült sok” zongorázás, melylyel az utczai lakóit egyik emeletes ház kisasszonyai reggeltől késő estig, nyitott ablakok mellett „szórakoztatják.” Múltánoljuk az ön pokoli kinszenvedését, de sajnós, ez ideig sem törvény, sem pedig városi statutum nem szól az e fajta közegésségügyi kihágások ellen. Egyetlen biztos módszert ajánlatunk: fogadjon egy verklit s állitassa az illető zongorázó ház ablakai alá, azon meghagyással, hogy a verklis reggeltől estig kirozza rajta pl. a Margarétát. Attól bizonyosan megszöknek a zongorázó kisasszonyok, esetleg ön is. Probandum est!

VIZJELZÉS.

1895. évi augusztus hó 1-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérczén:

Észlelési állomás	Mérték C.	Időjárás	Vizállás	
			Magasabb	Alacsonyabb
Branyoska	+ 19°	derült	+ 26	—
Gyulafehérvár	+ 19°	derült	— 38	—
Arad	+ 26°	derült	— 107	—
Makó	+ 19°	derült	— 38	—
Bzeged	+ 23°	derült	+ 194	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1895. augusztus 1.

A m. kir. folyammerőki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 1. —

Fehér Kereszt szálloda: Schwarz Izsó felügyelő, Budapest. Sal Ferencz kadét őrmester, Szeghalom. Czinczár Adolf földbirtokos, B-Gyula. Döutsch Manó kereskedő, Gyulafehérvár.

Náder szálloda: Silberstein Zeigmond könyvelő, Budapest. Oberst József hivatalnok, Temesvár. Oberst Béla hivatalnok, Mercezifalva.

Vasuti szálloda: Ormay Lajosné kereskedőné, N-Becskerek. Bogu István államásfőnök, Szécsány. Kovács Józsefné földbirtokosné, Nagy-Enyed.

KIS LOTTO.

Brünni:

85, 17, 31, 18, 75.

Felölő szerkesztő: Vass Géza.

14890/1895

Hirdetés.

A nagymélt földművelésügyi m. kir. Minister ur 44706—III/6 1895 sz. alatt kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. kir. osztrák belügyminister ur f. évi junius hó 30-án 18370 sz. alatt kelt értesítése szerint a sertésforgalomnak szabályozása czéljából a magyarországi élő sertések és sertésbánczban beteg, hanem egészséges állatoktól származik. Az ilyen husküldeményeket a rendeltetési célra elvitt sem szabad kirakni.

I. Élő sertések bevitele.

1. Kereskedelmi czélekből vagy a kereskedelemre alkalmas sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságokba és országokba való bevitele tilos. Ezen csoportba a darabonként 120 kilogrammnyi élő súlynál kisebb súlyú sertések tartoznak.

2. A kész, vagy félig kész, de darabonként legalább 120 kilogrammnyi élő súlyú sertések bevitele ellenben a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére a következő feltételek és módok mellett szabad:

a) A beirandó sertések felrakása és elszállítása kizárólag azon vármegyék és sz. kir. törvényhatósági joggal felruházott városok területén és területéről szabad, melyek sertésforgalma általán nem korlátoztatott. A zár alá vett területek, az illető ausztriai politikai hatóságokkal esetről esetre távirati uton fognak közöltetni.

b) Ily nemű sertésszállítványokat a származási és rendeltetési helyek nevével megjelölt és állami állatorvos által reá vezetett egészségügyi záradékkal ellátott szabályszerű marhaleveleknek kell kíséreniök és kizárólag ólomzárral ellátott vasuti kocsiokban, a menetrend szerinti szállításhoz meg nem felelő megállapodások nélkül és a fel- és lerakodások teljes kizárásával csupán a marhalevelel végállomásként megjelölt vasuti állomásokra szállíthatók. Ehhez képest a közlekedési intézetek közegzei csak oly sertésszállítványokat vehetnek föl Ausztriába való továbbítás végett melyeknek marhalevelei állami állatorvosnak fent előirt igazolását tartalmazzák.

A vizsgálat költségeit (napidij és utazási költség) az állami állatorvos által irt és aláirt költségjegyzék alapján a rakodó felek száma arányában szedik be és aapidij után járó bélyegdíjnak megfelelő bélyeggel elátott nyugtára fizetik ki a eljáró állami állatorvosnak.

c) Az ilyen sertésszállítványok, csak az alább névszerint felsorolt állomásokra, irányíthatók. Amennyiben később több ilyen állomások engedélyeztetnek azok mind— annyiszor haladéknélkül közzé fognak tétetni.

d) Az ilyen sertésszállítványok a vasuti állomásra érkezésük alkalmával azonnal állatorvosi szemle alá fognak vonatni. Oly esetben azonban, ha az ilyen ilyen szállítványokat vívdó vonatot egyébb származású sertéseket is visz; az utóbbi szállítványok vizsgálatáig és elhajtásáig a magyarországi sertések az állomásról kitaltnak.

e) Ha a magyarországi sertésszállítványban 120 kilogramm élő súlyon aluli sertések is találatnanak az ilyen szállítványok az állatoknak a feladó költségére a magyarországi feladó állomásra vissza fognak küldetni.

f) Ha valamely magyarországi sertésszállítványban csak egy, sertésbánczban vagy sertésorbánczban elhullott, avagy sertésbáncz vagy sertésorbáncz gyanújában levő sertés találatnak: az ilyen szállítványt ugyancsak az állatok megegetése és itatása után a feladó költségére, a legközelebbi vonattal a feladó állomásra fogják vissakülden.

g) Az ilyen sertésszállítványokat minden körülmények közt lófogatokon kell a vágóhidra szállítatni, hol e sertések anélkül, hogy más állásba hajtatnának, 48 órán belül leszurandók. Onként értendődik, hogy azon esetben ha a sertésbáncz, vagy sertésorbáncz az állatok között időközben kiütne a beteg állatok kiirtása végett a gyeptemesterhez szállítandók.

Ha az ilyen sertésszállítványokban megérkezése alkalmával egy, avagy több sertés sertésbáncz, vagy sertésorbáncz gyanújában levőnek találatnak, az ilyen állapotú állatok az egészségesektől rögtön elkülönítetvén kiirtás végett a gyeptemesterhez küldendők.

II. Sertésbáncz bevitele.

2. A leszurtt sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokba való bevitele a következő feltételek mellett szabad.

a) magyarországi származású leszurtt sertéseket szétadarabolatlan állapotban kizárólag va-

suton szabad az alább névszerint felsorolt állomásokra szállítatni.

b) Ilyenemű hus küldeményeket a származási hely illetékes hatósági közegze (a vágatási biztos) által a mellékelt minta szerint kiállított és német szövegbe is kitöltendő igazolványnak kell kíséreni, melynek e feladása és a rendeltetési hely pontos megjelölésén kívül egyuttal azt is tartalmaznia kell, hogy a sertésbáncz nem sertésbánczban beteg, hanem egészséges állatoktól származik.

Az ilyen husküldeményeket a rendeltetési célra elvitt sehol sem szabad kirakni.

c) Ezen husküldeményeket megérkezésük után gondos husvizsgálat tárgyává teszik. Az olyan leölt sertéseket melyeken a vizsgálat alkalmával a sertésbáncz vagy sertésorbáncz nyomait észlelik, vagy melyeket bármi okból az emberi élvezetire alkalmatlannak találnak, úgy hasonlóké azokat, melyekből az általános érvényű kereskedelmi szokványoktól eltérőleg, a vesék és vesezseir hiányoznak, azonnali megsemmisítés végett a gyeptemesterhez küldik.

Ezen rendszabályoknál fogva egyidejűleg utasította a os kir. osztrák belügyminister az összes helytartóságokat és tartományi kormányokat, hogy a magyarországi sertésforgalom szabályozása tárgyában általuk kiadott tilalmakat beleértve a száj és körömfájás elleni védekezés czéljából kiadott tilalmakat is ezen rendelet közhírretetelével egyidejűleg hatályon kívül helyezzék.

Az osztrák belügyminister ur rendeletének értelmében olyan állomásokul, melyeken az I rész 2 c) pontja valamint a II. rész III. a) pontja szerint magyarországi élő sertések illetőleg sertésbáncz kirakása meg nem engedve, tehát a hová ilyen szállítványokat irányítani szabad eddig elé következő helyek állomásai jelöltettek ki:

I. Alsó Ausztria: 1. a. Bécs (élő sertések behozatalára) Kirakóhely: Szt. Markxi sertéssz. piac, kizárólag engedélyezett vágóhidak pedig: Bécs szmarxi vágóhid bécsvárosi vágóhidak és Productor Gesellschafft der Wiener Fleischselcher vágóhidja.

A bécsi városi vágóhidra nézve azonban megjegyzem, hogy e vágóhidon csak azon esetben ölhetők le ilyen sertések ha ott az e czélekből elrendelt intézkedések foganatosítva lesznek.

b) Bács Ujhely (élősertések számára) Kirakóhely: Steinfeldi pályaudvar és sertéssz. piacon kizárólag engedélyezett vágóhid pedig: a városi sertéssz. piacon levő vágóhid

2. Sertésbáncz bevitelére szolgáló helyek: Baden, Brück a/L. Florisdorf, Inzersdorf. Korneuburg, Krems, Laa a/d Thaya, Mödling, St. Pölten, Stockerau, Waidhofen, a/d Ybs, Wiener Neustadt és Wien (kirakóhely Gross Markthalle.)

II. Felső Auszria: Élő sertések kirakására: Gmunden, Ischl Linz Steyr.

III. Galiczia: 1. Élősertések kirakására: Podgorze, Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Prze. mysl, Strijj, Stanislaw, Kolomea, 2. Sertésbáncz bevitelére szolgáló helyek: Krakau, Podgorze Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Przemysl, Strijj Stanislaw, Kolomea, és Lemberg

IV. Karinthia: Élő sertések és sertésbáncz bevitelére Laibach, déli vasut állomás.

VI. Morvaország: Élő sertések kirakására: Mährisch-Schönberg, Mährisch-Trübau Sternberg, Hollerschau, Lundenburg, Neutitschein Nikolsburg, Prossnitz, Brünn, és Mährisch-Ostrauban (a marha vásártéri kirakó hely.)

VII. Styria: Élő sertések és sertésbáncz kirakására: Grác.

VIII. Szilázia: Élő sertések kirakására: Troppau, Bielitz, Freudenthal, Jágerndorf, és Teschen.

IX. Tyról és Vorarlberg: Élő sertések és sertésbáncz kirakása: Bozen, Bregencz Trient.

Az ezen rendeletben foglaltak legszigorubb figyelembe vétele mellett tehát élő sertéseknek a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok területére való bevitelére: Alsó Fehér, Bars, Békés Bereg Bihar, Esztergom, Fehér, Heves, Komárom, Krassó-Szörény, Moson, Nograd, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szabolcs, Vas és Zalavármegyék, valamint Budapest székes főváros Sopron, Nagyvárad, Kecskemét, Komárom, Pozsony és Székesfehérvár városok kivételével további intézkedéssemig Magyarországból szabad, a sertésbáncz bevitelére ellenben az itt felsorolt törvényhatóságok területéről is megvan engedve.

Arad 1895. július 13.

A városi tanács.



9219/1895. kh.

Végzés.

Arad sz. kir. város polgármesteri hivatala mint II od foku állatorvossz. hatóság 1568/1895. p. m. sz. a. kelt határozatával, mert a szarvasmarhák között a ragályos száj és körömfájás három különböző fekvésű istállóban egyszerre jelentkezett, azt járványos jellegének nyilváníttotta, a miért is az 1888. évi VII. t. oz. foganatosítására 40000/888. sz. a. kibocsátott magas rendelet 211 és következő §§. alapján a következő év és kór elfojtási szabályok rendeltetnek el.

1. A birkás réti legelőre járó mindkét csorda teheneinek, mint fertőzéstről gyanusaknak valamint az ezen réten legelő jármos ökröknek, továbbá oly hasított körmű állatoknak, melyek száj és körömfájásban szenvedő tehennel egy istállóban illetve egy udvarban vannak a járvány idejére istállózásuk elrendeltetik. Az oly jármos ökröknek, melyek a városi állatorvos által betegségtől menteseknek találatnak és fertőző állatokkal érintkezésbe nincsenek, a város határára belül a fuvarozás és mezei munka végzése megengedtetik, de a határból kihajtása büntetés terhe alatt megtiltatik.

A beteg állat tulajdonosa közvetlen szomszédai hasított körmű állatainak istállózására elrendeltetik.

Ezen fent elősorolt állatok számára marhalevelek kiadása megtiltatik, a tulajdonosok felhivatnak, hogy a birtokukban lévő marhaleveleket megőrzés végett a kapitányi hivatalnál haladéktalanul beszoigáltassák. Az állatok tulajdonosai állataik egészséges állapotát a legnagyobb figyelemmel ellenőrizni tartoznak s ha beteglést észlelnek, azt a kapitányi hivatalnál azonnal bejelenteni, s ha az állat elhullott a hullát az elhullási helyen őriztetni, attól embereket és állatokat távol tartani, míg az I-ső foku hatóság megérkezik.

2. Az elzárt istállókból csak az I-ső foku hatóság engedélye mellett és csak közvetlen levágás czéljából vihető ki állatok, akkor, ha az állatoknak szállítása által a ragály anyag elhurczolásának veszélye ki van zárva.

3. Elzárt udvarokból szálas takarmány, alom szalma egyáltalán nem, trágya pedig csak is a városi állatorvos utasítása szerint foganatosítandó, fertőtlenítés után lovas fogaton, lófogatukéval való aiasztás czéljából szállítható ki.

4. Az egész város hasított körmű állatainak u. m. szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseknek a határból kihajtása valamint takarmány félének és trágyának a határból kiszállítása betiltatik.

Járlatok csak lovakra állíthatók ki. A városba vezető utakra örök állítatnak, hogy állatoknak (lovak kivételével) a városba behozását megátolja s azokat oly utra tereljék, melyen a város elkerülhető. A tulajdonos határozott kivánsága folytán behozott hasított körmű állatoknak a járvány tartama alatti kivitele megtiltatik.

5. A járvány kiütéséről a szomszéd községek átiratilag értesítetnek.

6. A városi állatorvos utasítatik, hogy a marha állományt figyelemmel megvizsgálja s hetenként a járvány állásáról járványtáblát terjessen be.

7. Száj és körömfájásban szenvedő állatok tejének forgalomba hozása a törvény által tiltva van, a hatóság intézkedik ugyan, hogy csak egészséges állat teje jöjjön forgalomba nagyobb biztonságért azonban figyelmeztetik a tejet fogyasztó közönség, hogy a beteg állat teje nyálkás, undorító, kellemetlen szagú levén, az könnyen felismerhető. A piacon a ker. orvosok, a piaci felügyeletet rendőrtiszt, a piaci biztosok és a rendőri kirendeltség is ellenőrizi, hogy beteg állat teje ki ne mérassék, hanem megsemmisítessék.

8. A heti vásárról a szarvasmarha, sertés juh, kecske, a járvány tartamára kitiltatik.

9. A betegségtől kigyógyult állatok istállói és udvarai a városi állatorvos ellenőrzése mellett fertőtlenítendők.

Ezen intézkedés megszegői a törvény értelmében szigorúan büntetendők fognak.

Aradon, 1895. évi július hó 23 án

Sarlot Domokos

főkapitány.



Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utca 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN cég alatt

egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhateremmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorkodunk felhívni **dúsan felszerelt raktárunkra**, hol mindennemű

kész női és leány gyermek felöltők, egymint gallérok, cepek mantillok, szüts és szörme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

a legizlésesebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját műhelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.



16111/1895.

Hirdetés.

A nm. földmívelésügyi m. kir. Miniszter ur 47596/95 rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy az osztrák belügyminiszter ur folyó évi július hó 15-én 20784 sz. a. kelt értesítése szerint élő sertéseknek Selmecz-Bélabányáról és Szabadkáról Ausztriába való bevitele további intézkedésig csupán a «Productiv Genossenschaft der Wiener Fleischselcher» című társaság vágóhidjára szabad.

Együttal megjegyezzük, hogy ugyancsak az osztrák belügyminiszter fentidézett értesítése szerint a nevezett társaság vágóhidjára 120 kilogramm élősúlynál kisebb súlyú sertések is bevitelők, mely körülmény folytán f. é. július 7-én 44394 sz. a. kelt földmívelési miniszteri rendelet 1. pontjának az élősúlyra vonatkozó meghatározása ily értelemben módosul: Továbbá elrendeljük, hogy az ily sertésszállítványokat kíséző marhaleveleket az idézett rendeletben előirtakon kívül az első oldalon fent, a következő jegyzettel kell ellátni «Für die Productiv Genossenschaft der Wiener Fleischselcher».

Végül megjegyezzük, hogy 44706 sz. a. és 42820 sz. a. kelt rendeletben közölt azon ausztriai városok nevei közzé, melyekbe élő sertések szállíthatók: Csehország Kolin városa is felveendő.

Arad, 1895. július 26.

A városi tanács.

530/95 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a bor, sör és égetett szeszes italoknak Aradon a heti piacokon és a három országos vásár alkalmával felállított laczkonyhákban, úgy a három országos vásárok az egész vásártéren a sörház előtti kis korcsma kivételével való kimerési jognak 1895. évi november 1-től 3 egymásután következő évre bérbevétele iránt folyó év auguszt. hó 5-én d. o. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 320 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

1547/1895 p. m.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi Miniszter 4909 számú távirati intézvénye szerint az alsó ausztriai helytartóság Arad város területéről szarvas marhák, juhok és kecskéknél alsó ausztriába való bevitelét megtiltotta.

Arad, 1895. július hó 20-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

Magy. kir. államv. üzletv. Szeged

15644/95. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szeged-Rókus állomásán megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

A bérlet 1895. évi október hó 1-én veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1898. évi szeptember hó 30-ig.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szeged-Rókus állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletére” felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt, nemkülömben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1895. évi augusztus hó 15-nek déli 12 órájáig az alóírt üzletvezetőségél vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a vendéglőbérletre 200 az az kétszáz forint készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1895. év augusztus 14-nek déli 12 óráig vagy személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó és a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számítatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában a hivatalos órák tartalma alatt megtekinthetők, miért az ajánlattevőkről föltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat egész terjedelmükben magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A főnebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételét figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.
Szeged, 1895. év július hóban.

Az üzletvezetőség.

16207/895.

Felhívás.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §-a a) bekezdése értelmében közhírré tételik hogy az 1895. évre kivetett állami és községi adók törvényhatósági utadó, hadmentességi díj, iparkamarai díj és szárazéri szabályozási költségek előírása befejeztetett.

Felhivatik ennél fogva Arad sz. kir. város adóköteles közönsége, miszerint az 1895. évre kivetett közadó tartozásait folyó évi augusztus hó 8-ig annál inkább előírassa mert mulasztás esetén 5 frtig terjedhető pénzbírsággal lesz sajtandó.

Arad 1895. júli 26-án.

A városi tanács.

Arad szab. kir. város törvényhatóságától.

7806/1895 sz.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 15256/434 885 sz. a. alkotott s a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 67640/826 666 sz. a. kelt intézményével jóváhagyott szabályrendelet alapján felhívom a város közönségét, hogy a kertekben különösen az alma fákon tenyészni szokott vértetűről ha olyat észlelnék jelentést tegyenek.

A vértetű irtására a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszterium 14295/III. 7. 393 sz. magas leiratában a következőket ajánlja és pedig: meglepett fiatalabb csemeték és alsóbb galyak fertőtlenítésére 150 gram zöld szappan, 200 köbcentiméter kozma szesz és 9 gram carból sav anyyi vízben oldandó fel, hogy az egész egy liternyit tegyen ki, — az egész után még 4 liter vízzel felhigítandó, mely keveréssel a galyak és csemetéknek a rovar által ellepett részei gondosan bekenendők.

A meglepett öreg fák petroleummal a fiatalabb fák pedig 3 rész petroleum 1 rész vízből álló keverékkel jól becsatolandók.

Miután a vértetű a gyümölcs fák gyökerein talált, a meglepett fa körül a föld a fa felső gyökereig felásandó oltatlan tört mészszel behintendő és földdel ismét behuzandó.

Olto galyaknak más község határából, vagy nyugat európai államokból való behozatala szigoruan eltiltatott.

Erről a közönséget azzal értesitem, hogy amennyiben a vértetű irtása nem eszközöltetik az hivatalból, az illető fa tulajdonos terhére teljesített, s azon felől 2 frttől 50 frtigit terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni.

Aradon, 1895. évi július hó 17-én.

főkapitány távol!

Nyári Béla,
alkapitány.